

เทศน์เช้า วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ชาติ... ชาติการเกิด เห็นใหม่ ว่าชาติการเกิด คนดีเพราะการเกิด ไม่ใช่ดีเพราะการบวช เห็นใหม่ เวลาว่าดีเพราะการเกิด เกิดเป็นคน เราว่าดีเพราะการเกิด เกิดเป็นคนมั่งมีศรีสุข เกิดเป็นคนทุกข์คนเข็ญใจ เกิดแล้วนี่มันมีโอกาสในการประพฤติปฏิบัติใด ดีโดยการฝึกฝนต่างหากละ

ถ้าดีโดยการฝึกฝน เห็นใหม่ ถ้าเราเกิดมาแล้วนี่ คนเราเกิดมาให้อ่านาจาสนา ทำสิ่งใดมีความตั้งใจ มีความมั่นคง มีจุดยืน คนๆ นั้นทำงานสำเร็จ ถ้าคนใดทำงานแล้วไม่มีความมั่นคง ไม่มีจุดยืน เห็นใหม่ ได้ความโลเล สิ่งนั้นมันเป็นอะไรละ คนที่ว่าเขาโลเล เขาบอกว่าเขาทำด้วยความมั่นคงของเขา มันอยู่ที่มุมมองไง มุมมองของแต่ละบุคคลที่มองมา

นี้ว่าดอกไม้อยู่ในป่านี้อยู่กระจัดกระจาย ถ้าเอามาร้อยเป็นพวงมาลัย ดอกไม้จะสวยงาม เห็นใหม่ ดอกไม้สวยงามเพราะใคร? เพราะคนที่เขาร้อยพวงมาลัย ประเพณีวัฒนธรรมของสังคมไทยก็เหมือนกัน มันเหมือนประเพณีของสังคมไทย แต่ประเพณีคนละท้องถิ่น การทำบุญกุศลใจ ประเพณีนี้ถ้ามันคงนะ ประเพณีทำผิดพลาดนี้สังคมเขาติเตียน สังคมเขามองด้วยสายตาเหยียดหยามเลยนะ แต่มันเป็นการยอมรับ เห็นใหม่

นี้ก็เหมือนกัน ว่าคนโลเล เราว่าเรามั่นคง เราแข็งแรง แต่สังคมเขาเห็น สังคมเขามองอยู่เห็นใหม่ คนจะดี ดีที่การฝึกฝน พระจะดีอยู่ที่การประพฤติปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติ การฝึกฝนนะจะประพฤติปฏิบัติมาให้เราเป็นคนดี หรือพระดี หรือพระไม่ดี พระดีพระไม่ดีคู่กันที่ไหน เห็นใหม่ คู่ที่ข้อวัตรปฏิบัติ

ข้อวัตร สิ่งที่ได้มา ได้มาโดยธรรม คำว่าธรรมเห็นใหม่ คู่ที่ได้มานี้ ได้มาโดยธรรม ถ้าเราใช้สอยโดยธรรม อันนั้นก็ไม่ใช่ศีลธรรมวินัย แต่ยังมีก่น้อยสั้นโดยอีกใหม่ สั้นโดย สั้นโดยใน

อะไร? เพราะสันโดษในความเป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมนะ นี่อาหารเป็นสัพปาเย ถ้าอาหารเป็นสัพปาเย สิ่งใดฉันแล้วสิ่งนั้นเป็นประโยชน์กับร่างกาย นั้นเป็นสัพปาเย

แต่ถ้าเป็นสัพปาเยของธรรม เห็นไหม นี่ขนาดว่าทำไมต้องผ่อนอาหาร การผ่อนอาหาร เพื่อจะเปิดให้ธรรมมันได้ก้าวเดิน ธรรมก้าวเดินที่ไหน? ธรรมก้าวเดินในหัวใจใจ ถ้าเราอยู่ที่ไหน คุณติ ถ้าเราฉันมาก เราเดินเคลื่อนไหวไปนี่มันจะอึดอัดมากเลย แต่ถ้าอาหารเรานะ นี่พอประทังชีวิต แต่มันจะเปิดให้ความสะดวกของร่างกาย ให้หัวใจมันได้ออกก้าวเดิน ถ้าหัวใจออกก้าวเดินนะ มันจะทำความสงบของใจได้ง่าย มันจะประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมา นี้อยู่ที่ธรรม อยู่ที่หัวใจ

ถ้าหัวใจเป็นธรรม เห็นไหม สิ่งที่ว่ามักน้อยสันโดษ มักน้อยสันโดษเพื่ออะไร? มักน้อยสันโดษมาเพื่อจะไปเอาสิ่งที่มีคุณค่ามากกว่า ไม่ใช่มักน้อยสันโดษมาทรมานตนหรือก สิ่งที่ว่าทรมานตน เห็นไหม นี้อัตตกิลมถานุโยค ทำให้ลำบากเปล่า คนมองด้วยสายตาว่าลำบากเปล่า

คุณติ คุณงานเหมืองแร่ เขาขุดแร่ เขาขุดลงไปไนใต้ดินนะ ลึกขนาดไหนนี่เป็นงานลำบาก ไหม แต่ถ้าเขาได้แร่ทองคำขึ้นมา นี่ เขาได้แร่ทองคำขึ้นมาะ ได้แร่สิ่งนั้นมีคุณค่าไหม มีคุณค่านะ แต่เราว่างานนั้นเป็นงานที่ลำบาก เพราะเรามองอย่างนั้น ไง แต่เราไม่ได้มองแบบชาวเหมืองนี้ ชาวเหมืองเขาทำแร่ของเขา เขาต้องพยายามใช้ความสามารถของเขาลงไปเอาแร่ธาตุขึ้นมาเพื่อเป็นสมบัติของเขา เขาไม่ได้ลำบากเปล่าหรือ เขาได้ผลประโยชน์ เขาได้ผลประโยชน์ของเขา แต่งานที่เราไม่เคยทำ เราก็ดูเห็นว่าเป็นความลำบากเปล่า

นี่ก็เหมือนกัน ทำไมไม่อยู่กันสุขสบาย สุขสบายนะ เห็นไหม การปล่อยวางนี้ ถ้ามันปล่อยวาง หิวก็กิน ง่วงก็นอน นี่คือการสิ้นกิเลส สิ่งนั้นพูดได้ต้องเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าเราเป็นผู้เฝ้าก้าวเดินอยู่ คนจะพูดได้ เห็นไหม เศรษฐีเขามีเงินทองมหาศาลเลย เขาจะพูดอย่างนั้นได้ เพราะอะไร? เพราะเขามีเงินทองจับจ่ายใช้สอยของเขา เราคนทุกข์คนเข็ญใจ เราต้องหาเลี้ยงชีพ เลี้ยงชีวิตของเรา เห็นไหม ยังต้องหาเพื่อบำรุงครอบครัว เพื่อดูแลหมู่คณะของเรา

สิ่งนั้นมันจะบอกว่า หิวก็กิน ง่วงก็นอน ใอันนั้นมันเป็นผู้ที่มีธรรม สอุปาทิเสสนิพพาน นี่พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ เศษส่วนนี้ภาระ เห็นไหม จันท์...จันท์เป็นภาระ ขนาดที่ว่าเราพาขับพาถ่ายร่างกายนี่ก็เป็นภาระแล้ว สิ่งที่เป็นภาระ เพราะอะไร? เพราะมันพาขับพาถ่าย แต่ถ้าหัวใจนะ ถ้าไม่มีร่างกายละ คุณติเรามีความสุขอยู่ตลอดเวลา เห็นไหม สิ่งนี้มันเป็นภาระ มันถึงว่าง่วงก็นอน หิวก็กิน

แต่ถ้ายังแสวงหาอยู่ที่นี่ จะกินอะไร ง่วงก็นอน นอนได้ หิวจะกิน เอาอะไรกิน มันไม่มีจะกิน เห็นไหม ถ้าไม่มีจะกินเราก็ต้องแสวงหาของเรา ถ้าแสวงหาของเราที่นี่ เราทำของเรา มา ถ้าเราทำของเรา มา สิ่งนี้มันจะเป็นประโยชน์กับเรา เป็นความจริงของเรา ถ้าเป็นความจริงของเรา นี่ธรรม เกิดตรงนี้ไง ธรรมเกิดตรงที่มันไม่หวั่นไหว

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญานิกายมหาศาลเลย พราหมณ์นิมนต์ไว้ ให้ไปจำพรรษาแล้วลืมใส่บาตร นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ภิกษุทำอาหารให้สุกเองไม่ได้ เวลาออกไปนี่พอดีเขาลืมใส่บาตร แล้วเกิดทุกข์จนเจ็บใจพอดีเลย เวลาออกไป บิณฑบาต ไม่ได้กลับมา พอดีมีพ้อคำโคตต่างใจ เขามีอาหารเลี้ยงม้าของเขาเป็นข้าวกลิ้ง เห็นไหม เอามาบคนนะ พระอนนทนะบค บคให้เป็นผง เอน้ำพรมในห้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉันนะ

นี่แล้วทำไมไม่ทำให้สุกล่ะ เพราะอะไร? เพราะทำอย่างนี้บ๊อบ มันจะไปฝืนกับกรรมวินัย ถ้าฝืนกรรมวินัยนี้ ภิกษุทำอาหารให้สุกเองไม่ได้ แล้วถ้าไปทำให้สุก ทำให้อาหารสุก เห็นไหม เพื่ออะไร? เพื่อมาเลี้ยงปาก เพื่อมาเลี้ยงกระเพาะ เพื่อจะให้ร่างกายมันมีอาหารของมัน แต่หัวใจเราทำผิด เราทำผิดกรรมวินัย ถ้าทำผิดกรรมวินัยมันเป็นความเศร้าหมอง สิ่งที่เป็นเศร้าหมอง เห็นไหม ถ้าจิตเศร้าหมอง จิตผ่องใส ถ้าจิตเศร้าหมอง เห็นไหม ความทำความสงบของใจมันเป็นไปไม่ได้ ไหม? มันเป็นไปได้

ถ้าความรื่นริงอาจหาญล่ะ ถ้าเราถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เราทำด้วยความถูกต้องตามศีลธรรม เห็นไหม มันจะมีความองอาจกล้าหาญ ความองอาจนี้มันผ่องใส ถ้ามันผ่องใสมันทำของมันได้ เห็นไหม นี่คือนี่ที่ด้วยความถูกต้องนะ แล้วถ้าคนนอนผ่อนอาหารล่ะ ผ่อนอาหารก็เพื่อตรงนี้ไง เพื่อไม่ให้ร่างกายมันทับใจ เวลาเราภาวนาของเรา เห็นไหม สมบัตินี้ถ้าเรารู้สิ่งใดมีคุณค่า เราก็แสวงหาสิ่งนั้น เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ “สุขอื่นใดเท่ากับความสุขของใจไม่มี”

สุขอื่นใดนะที่เขาไปแสวงหากัน เขาไปเที่ยวพักผ่อนกัน เพื่อความสุขของเขา เพื่อผ่อนคลายของเขา ผ่อนคลายขนาดไหนนะมันเป็นเรื่องของภายนอก เหมือนกับเราอาบน้ำร้อน น้ำมันก็เย็นขึ้นมา แต่หัวใจเวลานั้นร้อนเอาอะไรไปอาบมัน อยู่ในห้องแอร์ อยู่ในสิ่งที่อุณหภูมิค่าขนาดไหน ถ้าหัวใจมันร้อน มันก็ร้อนอยู่บนนั้นล่ะ นี่สิ่งนี้มันต้องอาศัยธรรมะ

ถ้าความสงบของใจอันนี้ สุขใดเท่ากับความสุขของใจไม่มี แล้วเราแสวงหาความสุขของใจ ถ้าสิ่งที่มีมันขัดแย้ง สิ่งที่มีมันเป็นสิ่งที่กีดขวาง เราเดินไปบนถนนนี้ ถนนมันมีสิ่งกีดขวางหมดเลย แล้วเราจะผ่านถนนนั้นไปได้อย่างไร นี่ก็เหมือนกัน ธาตุชั้นชั้นมันกีดขวาง กีดขวางเพราะอะไร? เพราะกำลังของธาตุ กำลังของร่างกายมันมีกำลังของมันมาก

คูลี ้วยุ่นเขาให้เล่นกีฬากัน เขาให้ออกกำลังกายกัน ก็เพื่ออะไร? ก็เพื่อให้แข็งแรงไง นี่ๆ ฟ่อนคลายพลังงานที่เหลือใช้ เห็นไหม แล้วผู้ที่ประพฤติกฎปฏิบัติมันมีสิ่งนี้ มันถึงอดนอนฟ่อนอาหารเพื่อตรงนี้ไง ไม่ให้เป็นขวกเป็นหนาม เพื่อให้หัวใจมันเข้าไปสู่ความสุขของมัน หัวใจนะ หัวใจเวลามันคิดออกมานี้ มันคิดมันยึดของมัน ความคิด เห็นไหม ความคิดว่าเร็วกว่าแสงๆ นี้ ความคิดมันเกิดจากไหน ความคิดไม่ใช่เรา มันเกิดดับๆ แต่เราไม่สามารถยับยั้งมันได้เลย

แต่ถ้าเมื่อใดเราทำความสงบของใจขึ้นมาได้ สุขของมันเกิดจากตรงนี้ไง ถ้าความสุขเกิดจากตรงนี้ สิ่งปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัย ๔ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ปฏิเสธปัจจัย ๔ นะ ภิกษุต้องมีปัจจัย ๔ บริหาร ๘ นี่คือปัจจัย ๔ เห็นไหม ฆมกรกัเพื่อ น้ำ บาตรก็เพื่ออาหาร จีวรก็เป็นเครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคก็ด้วยน้ำดอกมูตรเน่า สิ่งนี้มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยของที่มีมันมีอยู่ ที่สามารถดำรงชีวิตได้แล้ว

ถ้าดำรงชีวิตได้ ดำรงชีวิตไว้เพื่ออะไร? ดำรงชีวิตไว้เพื่อแสวงหาความสุขของใจ ถ้าใจมันสงบนะ ใจมันสงบแล้วมีปัญหาขึ้นมาชำระหัวใจอันนี้ ถ้าชำระหัวใจอันนี้ สุข เห็นไหม สุขเท่ากับความสุขไม่มี แล้วความสุขจากความสิ้นกิเลสมันยิ่งกว่าความสุขอีกนะ เพราะความสุขนี้มันเป็นฐานของใจ เห็นไหม จรวดหรือสิ่งที่เครื่องอวกาศที่เขาออกไปจากโลกนี้ เขาต้องมีฐานยังออกไป

นี่ก็เหมือนกัน ปัญหาที่มันจะเกิดขึ้นมาชำระกิเลสของเรา มันต้องเกิดมาจากใจของเรา ไม่ใช่เกิดจากคู่พระไตรปิฎก คู่พระไตรปิฎกเป็นที่แสวงหา เป็นที่ค้นคว้า คู่พระไตรปิฎกถ้าเป็นสิ่งที่ว่าแก๊กกิเลสได้นะ โรงพิมพ์คู่พระไตรปิฎกเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว สิ่งนั้นเป็นแต่ทฤษฎี แล้วเราไปศึกษามา เห็นไหม แล้วปัญหาเกิดที่ฐาน คือภาวสวะ คือฐิติจิต คือจิตของเรา จิตของเราเป็นที่ฟุ้งซ่าน จิตของเราเป็นที่ก่อกิเลส

แล้วถ้าจิตสงบเข้ามาได้ เข้ามาฐานที่นี้ แล้วถ้าปัญหาของเราเกิด นี่ปัญหาของเรา ธรรมและวินัยเรากราบนะ เรากราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เห็นไหม เวลาเรากราบรัตนะ เป็นรัตนะ

สิ่งที่เป็นแก้วสารพัดนึก นึกขึ้นมา เห็นไหม เด็กๆ มันก็นึก ทำบุญกุศลขึ้นมาเนี่ย ไปวัดไปวาาก็ได้ไปเที่ยววิ่งเล่น นี่เด็กๆ รัตนะของมันคือมีความสุขของมัน ถ้าผู้ใหญ่ของเรา เราก็ต้องการสิ่งนี้เป็นที่ให้เราอยู่ในโลกนี้ได้มีความมั่นคง

แต่ถ้าผู้ที่สละเข้าไปนี้ ความมั่นคงของชีวิต เราแสวงหา คุณติ เวลาเราสร้างตึกกรมบ้านช่อง เห็นไหม สร้างตึกสูงขนาดไหน ตึกนั้นมันต้องเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา มันต้องมีการซ่อมแซม บำรุงรักษาตลอดไป ร่างกายก็เหมือนกัน เวลาปฏิสนธิออกมา คลอดออกมาจากครรภ์ของมารดาเนี่ย มันต้องเติบโตขึ้นมา แล้วมันก็ต้องเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา เห็นไหม

การสร้างสมขนาดไหน มันก็เป็นเรื่องสมบัติของโลก มันต้องเสื่อมสภาพไป มันเป็นเรื่องอนิจจัง มันต้องแปรสภาพไปเป็นธรรมดา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถ้าเราแสวงหาขนาดไหน มันก็เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย เป็นเรื่องของโลกนี้เท่านั้น

แต่ถ้าเรื่องของหัวใจ เห็นไหม เรื่องของหัวใจ เรื่องของธรรม เรื่องของธรรมที่เราแสวงหากันเนี่ย เราเป็นชาวพุทธอยู่เนี่ย ถ้าเราแสวงหาธรรม ถ้าธรรมอันนี้มันชำระขึ้นมา มันสะอาดขึ้นมา มันปล่อยวางขึ้นมาจนถึงที่สุด เห็นไหม นี่สิ่งนี้ไม่มีการบอบสลาย จิตที่เป็นธรรมแล้วไม่มีการบอบสลาย จะคงที่ของมันตลอดไป คงที่แบบไม่เป็นอัตตาคะ

ถ้าเป็นการคงที่ ตึกกรมบ้านช่องสิ่งที่เป็นแร่ธาตุ จะมีความเข้มแข็งขนาดไหน มันอยู่ในกฎของอนิจจังทั้งหมด มันต้องเป็นไป มันเป็นอนัตตา มันต้องทำลายตัวเองมันทั้งหมด ไม่มีอะไรคงที่ ขนาดแข็งขนาดไหนก็ไม่คงที่ แต่สิ่งที่เป็นนามธรรมเนี่ยมันคงที่ คงที่เพราะอะไร? คงที่เพราะมันไม่มีสิ่งใด สิ่งใดสิ่งอวิชชา สิ่งที่เป็นเครื่องเศร้าหมองเข้าไปแปรสภาพไป

นามรูปมันมีช่องว่าง ช่องว่างมีอากาศ ช่องว่างอากาศมันมีการเคลื่อนไหวไป เห็นไหม มันแปรสภาพ มันหมุนเวียนไป ในหัวใจนะถ้ามันไม่เป็นธรรมขึ้นมา มันมีกิเลสอยู่ในหัวใจ เห็นไหม ช่องว่างของกิเลสมันทำให้เราคิด ทำให้จิตมันบกร่อง ดูขูดน้ำสิ ถ้าขูดน้ำนั้นน้ำน้อยเขย่าขูดจะดังมาก เพราะอากาศในขูดนั้นมันมีมาก

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสไครมามากมันก็ช่องว่างมาก ช่องว่าง เห็นไหม ช่องว่างของใจ นามรูปไป เพราะช่องว่างเกิดขึ้น มันหมุนไป ความคิดเกิดแล้ว นี่นามรูป นามรูปที่เกิดขึ้นคือเกิดขึ้นจากตั้งแต่ตัวอวิชชาเลย มันเป็นนามรูปที่นั่น มันมีช่องว่างของมัน มันมีกิเลสของมัน กิเลสกับธรรมมันมี

ช่องว่าง แต่ถ้าเราไปถมจนเต็ม ชำระกิเลสจนช่องว่างนั้นไม่มี ช่องว่างนั้นไม่มีเลย...เต็ม น้ำเต็ม ขวด ขวดนั้นเต็ม น้ำไม่มีช่องว่างเลย น้ำนั้นจะไม่มีเสียงสิ่งใดเลย มันไม่มีความพร่องใจ จิตนั้นไม่เลยพร่อง จิตนั้นอิมเต็ม ถ้าจิตนั้นอิมเต็ม มันไม่แปรสภาพไป ไม่เหมือนกับวัตถุ เห็นใหม่

วัตถุนี้สิ่งใดก็แล้วแต่ มันต้องมีสิ่งที่บำรุงรักษาตลอดไป แม้แต่ความสงบของใจ ทำสมาธิ ได้ก็ต้องมีเหตุ เหตุเกิดเพราะอะไร? เหตุเพราะตั้งสติ เหตุเพราะเรารักษา เห็นใหม่ ตั้งแต่ปัจจัย เครื่องอยู่อาศัย ปัจจัยนี้เครื่องอยู่อาศัย ถ้าอาศัยใช้มันเกินกว่าเหตุ มันจะทำให้จิตเศร้าหมอง ถ้ามันเป็นอกุศล แต่ถ้ามันใช้โดยอุทธรณ์เป็นกุศล แต่เราไม่มีปัญญา เราใช้มากเกินไป มันก็ไปกดดวงใจ

สิ่งนี้ตั้งแต่ความเศร้าหมอง หรือความส่องไสยของจากภายนอก แล้วขึ้นมาจากภายใน เห็นใหม่ นิกรรมอันนี้มันมหัศจรรย์มากนะ เพราะอะไร? เพราะที่เราเกิดกันมานี้ เกิดกันมาเพราะกรรมนะ แล้วถ้าเราไม่มีกรรมต่อกัน จะไม่เกิดมาเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูกกัน จะมีกรรมต่อกัน กรรมอันนี้มันพาเกิดพาดาย แล้วสิ่งนี้มันพัวพันกันมา ความพัวพันกันมา เห็นใหม่ นี่สายบุญสายกรรม มันมีสายบุญสายกรรมนะ เราถึงเกิดมาเชื่อ ถึงเกิดมาศรัทธา ศรัทธาในอะไร?

ศรัทธา ศาสนานี้เป็นนามธรรมนะ คำสั่งสอนนี้เป็นนามธรรม ศาสนาไม่ใช่สิ่งวัตถุ ไม่ใช่วัดวาอาราม ไม่ใช่ทั้งสิ้นเลย อารามๆ เป็นที่อยู่ของผู้มีศีล เป็นที่อยู่ของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ อารามเห็นใหม่ นี่มันเป็นที่พักอาศัยชั่วคราวเท่านั้นละ แต่ถ้าเราปฏิบัติของเรา เข้าไปรู้ธรรมของเรา ถ้าเราเห็นจริงจากหัวใจของเรา เห็นใหม่ นี่ผู้พระไตรปิฎกเป็นธรรมและวินัยที่เป็นทฤษฎี

แต่ถ้าธรรมเกิดจากเรา เกิดจากใจของเรา นี่โอปนยโก เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาอุทธรณ์ เราเรียกร้องความรู้สึกเราใจ เรียกร้องความคิดใจ นี่ความสงบจากภายใน ที่ลึกในหัวใจนี้ ความรู้สึกมันอยู่ที่นี้ ความรู้สึกมันอยู่ที่เรา เห็นใหม่ นั่งสมาธิอยู่โคนไม้ก็มีความสุข นี่เข้ามานสมาบัติ เห็นใหม่ แล้วก็มีความสุข ถ้าเข้านิโรธนี้ดับหมดเลย ๗ วัน ๗ คืนนั่งอยู่ได้ตลอด มันมีความสุข สุขมาก แล้วออกจากนิโรธสมาบัติมา เห็นใหม่ นี่เพราะอะไร? มันสะอาดออกมา ใครทำบุญกุศลกับพระภิกษุที่ออกนิโรธสมาบัติจะมีบุญกุศล บุญกุศลรู้ไม่รู้ก็อีกเรื่องหนึ่ง

แต่ถ้ามันเป็นสิ่งที่ว่าถ้าทำได้จริง เห็นใหม่ ในปัจจุบันนี้เราปฏิเสธนะ นี่เป็นไปได้ เป็นไปได้ไม่ได้ เวลาเรานักวิชาการ เวลาทำวิจัยกันต่างๆ ทางวิชาการนะมีปัญญามาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “พระไตรปิฎกนี่นะ เป็นแค่ใบไม้ในกำมือเท่านั้น” ความรู้ขององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่รู้สิ่งต่างๆ ที่พูดออกมาแล้วเขาแบบ “มันจะเป็นไปได้อย่างไร” นี่ไม่พูดออกมาให้เขาโต้แย้งใจ สิ่งที่มีความรู้จริงอันนี้มหาศาลเลย

แต่เวลาเราวิจัยกัน เรื่องแค่พระไตรปิฎกก็เอาไปวิเคราะห์วิจัยกันว่าเป็นไปได้หรือเป็นไปได้ไม่ได้ ก็ว่ากันไปตามแต่ความมืดบอดของใจ ใจมืดบอดขนาดนั้นก็วิเคราะห์วิจัยได้ด้วยความมืดบอด แล้วถ้ามีแสงหึ่งห้อยขึ้นมาในความเห็นหน่อยเดียว แหม...สิ่งนั้นสุดยอดๆ แต่ไม่สามารถเอาตัวรอดได้เลย

แต่ถ้ามันมีความเห็นของเราขึ้นมา เราปฏิบัติธรรมของเราขึ้นมาในหัวใจของเราที่สว่างขึ้นมาในหัวใจของเรา เห็นใหม่ ธรรมเกิดมาจากใจของเรา ความสุขเกิดมาจากใจของเรา ความรู้แจ้งเกิดมาจากใจของเรา กิริยาของใจ อากาของกายที่มันการกระทำ กิจจญาณ กิจของปัญญาที่มันหมุนไป ที่มรรคญาณมันเกิดขึ้นมา มันทำลายหัวใจ ทำลายกิเลสอันนั้นนะ สิ่งนี้สำคัญมาก

เพราะอะไร? เพราะมันเป็นประสบการณ์ตรง นี่ภาคปฏิบัติมันเป็นประสบการณ์ตรงของใจดวงนั้น เห็นใหม่ เหมือนนักกีฬา เคยเล่นกีฬา เคยประสบการณ์มหาศาลเลย นี่จะมีเทคนิค จะมีประสบการณ์อันนี้ จะเข้าใจมองเกมออกหมด เห็นใหม่ มองเกม มองเกมของกิเลสใจ กิเลสมันหลอกหัวใจ พูดแบบที่ว่ามันจะมีเกมหลอกในหัวใจมันคอยหลอกดวงอยู่ตลอดเวลา แล้วเราก็อ่า สิ่งนั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นโค่นกิเลสมันชักน่านะ ชักจูงไปว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม นี่สังขรรณปฏิรูป มันปฏิรูปขึ้นมา มันสร้างภาพขึ้นมาว่าเป็นสภาวะธรรมใจ เพราะสิ่งนี้เป็นสิ่งที่กิเลสชอบกัน เห็นใหม่

คูสิ เวลาทางวิชาการเขาเขียนวิชาการออกมานี้ จะซึ่งใจมาก อ่านแล้วมีความรู้สึกซึ่งใจมาก เพราะอะไร? เพราะมันเป็นสมมุติ สิ่งที่เป็นสมมุติมันเกิดจากอาการของใจ ใจมันคิดขึ้นมา มันแต่งขึ้นมา เห็นใหม่ มันก็เข้ากับสิ่งที่เป็นสมมุติได้ เพราะจิตเราเป็นสมมุติ เพราะมันมีกิเลสอยู่ในสมมุติ

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ นี้ ใจเราก็มีความสามารถจะรับได้ เป็นภาชนะที่รับได้ แต่เราไม่เคยรู้จัก เราไม่เคยเห็น เห็นใหม่ เหมือนกับอาหารที่มีคุณภาพจะรสจืด จะมีคุณค่า อาหารที่ไม่มีคุณภาพ เห็นใหม่ รสเข้มข้น แต่ไม่มีคุณภาพกับร่างกาย แล้วโลกเป็นอย่างนั้นนะ ชอบแสง สี เสียง สิ่งใดๆ ที่เป็นแสง เป็นสี เป็นเสียง เป็นสิ่งที่ว่าสิ่งที่เป็นมหรสพสมโภช... ชอบนัก

แต่เวลาพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ เอหิภิกขุที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้ บวชทั้งกาย แล้วเอหิภิกขุบวชทางใจ ใจเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา สโมสรสตันนิบาตนั่งอยู่เฉยๆ สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาจากไหนล่ะ มันเป็นความสุขได้อย่างไรล่ะ แต่โลกมองต่างกัน ความเห็นของโลกไง มันถึงขวดน้ำพร่อง น้ำพร่องในหัวใจ มันถึงต้องเวียนตายเวียนเกิด

แต่ถ้าน้ำเต็มในหัวใจ จะไม่เวียนตายเวียนเกิด จะเต็มในหัวใจ แล้วจะเป็นความสุขที่วิเศษๆ นี่ไม่ต้องไปให้ใครหลอกลวง ไม่ต้องให้ใครเป็นคนจินตนาการ ไม่ต้องให้ใครมาชักนำ เพราะมันจะเป็นความสุขจากใจของเราเอง ใจของเราเท่านั้นเป็นผู้สุขผู้ทุกข์ ใจของเราเท่านั้นเป็นผู้เกิดผู้ตาย ใจของเราเท่านั้นแสวงภพแสวงชาติ ใจของเราเท่านั้นจะต้องเวียนไป

ถ้าเราไม่มีเครื่องบุญกุศลส่งเสริมให้เป็นทางดี แล้วมีปัญหาเป็นภวานามยปัญญาเข้ามาแก้กิเลส ไม่ใช่จินตมยปัญญา ไม่ใช่สุตมยปัญญา ทฤษฎีสุตมยปัญญาที่ใคร่ครวญกัน สิ่งนี้เป็นวิชาการของโลกเขา เป็นโลกียปัญญา

โลกุตตรปัญญา เห็นไหม แล้วเกิดภวานามยปัญญา จะชำระใจดวงนี้ให้เต็มได้ ใจดวงนี้เต็มจะไม่พร่อง ไม่มีอากาศ ไม่มีกิเลสทำให้หัวใจพร่อง แล้วก็หมุนไปเวียนไปเกิดในวัฏฏะอีก เห็นไหม นี่สิ่งนี้เกิดขึ้นมาจากเรา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐตรงนี้ไง

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดนึก แต่นึกตรงไหน นึกแบบเด็กๆ นึกแบบวัยรุ่น นึกแบบผู้มีประสบการณ์ในชีวิต หรือนึกแบบผู้มีบุญ มีบุญมันเชื่อ มันเชื่อแล้วมันศรัทธา มันศรัทธาถึงมีการกระทำ เพราะมันเป็นนามธรรม เอวัง